

TÌNH HÌNH HIỆN NAY VỀ ĐỘNG KINH Ở VIỆT NAM

**Gs.Ts. Lê Đức Hình
Hội Thân kinh học Việt Nam**

VÀO ĐỀ

Động kinh, một trong số các bệnh thần kinh mạn tính phổ biến nhất, là một vấn đề lớn đối với sức khoẻ cộng đồng.

ở Việt Nam, cũng như tại phần lớn các nước đang phát triển, động kinh vẫn là một vấn đề thời sự.

Báo cáo này nhằm giới thiệu vắn tắt các tư liệu liên quan đến các nội dung về động kinh trong nước ta.

LƯỢC SỬ

- Từ xa xưa: Y học cổ truyền điều trị động kinh
- Sau thâm nhập của Y học phương Tây: không có sự phân biệt giữa Thần kinh học và Tâm thần học.
- Trước 10/1954: bệnh nhân thần kinh điều trị trong các khoa ở bệnh viện; bệnh nhân tâm thần giữ tại các dưỡng trí viện.

2 - 12 - 1956: Thành lập Khoa Thần kinh và Tinh thần tại Bệnh viện Bạch Mai; sáng lập bộ môn Tinh - Thần kinh tại Trường Đại học Y Dược khoa Hà Nội

1956 - 1957: Khoa Phẫu thuật Thần kinh ra đời tại Bệnh viện Phủ Doãn ở Hà Nội.

TRONG THỰC HÀNH

- Khám lâm sàng thần kinh; xét nghiệm điện quang - thần kinh (chụp X quang qui ước, chụp mạch cảnh, bơm hơi chụp não, chụp tuỷ sống); huyết học, sinh hoá, giải phẫu bệnh.
- Thuốc kháng động kinh: Brômua, Phenobarbitan, Phenytoin, Largactil, Thiopental...
- Phẫu thuật thần kinh: u não, áp xe não, dị dạng mạch não, tràn dịch não...

15 - 8 - 1969: Tách biệt Thần kinh học và Tâm thần học ở cấp trung ương; giữ lại hệ thần kinh - tâm thần ở cấp tỉnh.

1970: Dịch bản Phân loại Quốc tế về Động kinh sang tiếng Việt.

- Khoa Thần kinh nằm trong các bệnh viện đa khoa (tỉnh / thành phố).
- Bệnh viện / Trạm Tâm thần được các Trung tâm Sức khỏe Tâm thần chỉ đạo.
- Bệnh nhân người lớn được thầy thuốc thần kinh hoặc thầy thuốc tâm thần điều trị. Bệnh nhi động kinh nói chung được thầy thuốc nhi khoa chăm sóc.

NGUỒN LỰC HIỆN TẠI

- 300 thầy thuốc thần kinh phần lớn công tác tại các trung tâm lớn (Hà Nội, Huế, Tp Hồ Chí Minh, Hải Phòng, Đà Nẵng...)
- Máy điện não, siêu âm, máy chụp CLVT, máy chụp CHT, siêu âm Doppler xuyên sọ, chụp mạch số hoá xóa nền.
- Các phòng xét nghiệm Huyết học, Sinh hoá, Di truyền...

XÉT NGHIỆM CẬN LÂM SÀNG

- Điện não đồ (chuẩn thức, giấc ngủ)
- Chụp cắt lớp vi tính sọ não.
- Chụp cộng hưởng từ
- Siêu âm Doppler xuyên sọ
- Trắc nghiệm thần kinh tâm lý
- Xét nghiệm sinh học
- Sinh thiết.

DỊCH TỄ HỌC ĐỘNG KINH

Tỷ lệ hiện mắc: 4,9 / 1.000 (4,6‰ ĐK hoạt động)
5,5 / 1.000 cho giới nam
3,7 / 1.000 cho giới nữ
(7,8 / 1.000 cho trẻ dưới 10 tuổi)

Tỷ lệ mới mắc: $31,6 \pm 9,8$ / 100.000 dân/ năm
(dao động giữa 17 và 57 / 100.000 dân/ năm)

Tỷ lệ tử vong: 3,7%
(N.T. Hường và cs. 2001)

Theo thống kê của Bộ Y tế (2005):

Tỷ lệ mới mắc: 21,67 / 100.000   Tỷ lệ tử vong: 0,19/100.000.

PHÂN LOẠI CÁC CƠN ĐỘNG KINH

(Theo Tiểu ban Thuật ngữ, 1981)

Cơn toàn thể	74,8%
Cơn cục bộ	21,5% (n = 354)
Cơn không phân loại	3,7%

(N.T. Hường và cs. 2001)

NGUYÊN NHÂN ĐỘNG KINH

Yếu tố mắc phải: 39,3 - 48,6%

(nhiễm khuẩn thần kinh, tổn thương chu sinh, chấn thương sọ não, tai biến mạch não...)

Yếu tố không rõ: 51,4 - 60,7%

(N.T. Hường và cs. 2001; N.V. Doanh và cs, 2007)

ĐIỀU TRỊ ĐỘNG KINH

Thuốc kháng động kinh:

→ Phenobarbitan, Phenytoin

→ Valproat, Carbamazepin, Diazepam, Clonazepam,
Oxcarbazepin

→ Các phân tử mới:

Vigabatrin, Felbamat, Gabapentin, Lamotrigin,
Topiramát, Levetiracetam...

Phẫu thuật thần kinh:

Xạ trị:

VAI TRÒ CỦA HỘI THẦN KINH HỌC VIỆT NAM

- Khuyến nghị giảng dạy về động kinh học
- Tham gia giảng dạy và đào tạo chuyên khoa thần kinh học
- Điều phối hoạt động với các Khoa Thần kinh, Trường Đại học Y.
- Hợp tác với Hội Tâm thần học Việt Nam và Hội Phẫu thuật Thần kinh học Việt Nam.
- Phát triển quan hệ quốc tế (Liên hội Quốc tế Chống Động kinh, Ủy ban Quốc tế về Động kinh, TCYTTG).

KẾT LUẬN

Ở Việt Nam cần tiếp cận các vấn đề trong động kinh học dưới lăng kính của Liên Chuyên ngành.

Một trong các chức năng thiết yếu của thầy thuốc thần kinh, của Chuyên khoa động kinh phải là người trung gian trong cuộc đối thoại giữa các nhà tâm thần học, tâm lý học, giảng viên, sư phạm.

Mục đích cuối cùng là cải thiện không ngừng chất lượng cuộc sống của mọi bệnh nhân động kinh.